

LAB-proat (3)

December 1998

Lood.

Lood is een zgn. on-edel metaal en wordt in het Latijn Plumbum genoemd, aangeduid met het symbool Pb. Het is een zwaar element, zo'n 200 x zwaarder als water.

Mensen hebben door de eeuwen heen, met lood altijd een haatliefde verhouding gehad.

Aan de ene kant kun je er erg ziek van worden, aan de andere kant is het een ideale stof die we overal voor gebruik(t)en. We gebruik(t)en lood in de verf, in het glazuur van onze aardewerken kommen en potten, in de benzine, in kristalglas en natuurlijk niet te vergeten in TV-beeldbuishalzen.

We weten al meer dan 1000 jaar dat lood ongezond is. Men zegt wel dat het Romeinse rijk ten onder is gegaan aan loodvergiftiging omdat het loodglazuur, dat gebruikt werd bij de aardewerken wijnbekers, van slechte kwaliteit was. In de jaren '60 was er in Arnhem een acculood-smeltfabriek waar per dag zo'n 150 kilo lood door de schoorstenen de lucht in ging. Omwonenden werden er ziek van, misselijk, hoofdpijn en overgeven. Op een gegeven moment werd de fabriek zelfs door de omwonenden bestormt.

Maar ook wij waren in de jaren '70 niet "brandschoon". Bij het opstarten van de beeldbuizenfabriek in 1972, liepen de koeien naast de fabriek met oranje "loodvlokken" op de rug. De koeien werden snel verplaatst, de aanwezige volkstuintjes gesaneerd en in snel tempo werd er een loodfilter geplaatst. Philips Winschoten was daarmee één van de eerste fabrieken met een loodfilter.

Het huidige loodfilter filtert bijna 100% van het lood dat uit de ovens komt. Er komt nog geen kilo lood per jaar in de "Winschoter lucht".

Toch moeten we in de fabriek waakzaam zijn voor wat betreft het werken met lood. We maken veel loodglas (78 glas met 34 % lood, en 175 glas met 18 % lood) en dienen continu aandacht te hebben dat we veilig (blijven) werken met lood.

De oven SW-D is zo nauwkeurig en met zorg gebouwd dat er bijna geen lood in de omgeving komt. Dat heeft nogal wat inspanningen gevergd, maar het resultaat mag er dan ook zijn.

Dat tonen de loodstof metingen in de lucht van de afgelopen 2 jaar aan. De concentratie is meestal "bijna niet te meten" laag.

Misschien heb je de "snuffelpalen" wel eens zien staan, waar het lab. de loodstof concentratie in de lucht mee kan meten.

De SW-F gooit tijdens de 175 glascampagne nog "roet in het eten". Tijdens deze campagne is er een verhoging van loodstof in de lucht te constateren. Hoewel de loodconcentratie tijdens deze campagne, door verschillende acties, dit jaar niet alarmerend hoog was, is afgesproken dat de SW-F op dezelfde manier moet worden "herbouwd" als de SW-D.

We kunnen ons er van overtuigen dat we veilig werken met lood, door deel te nemen aan de lood-bloed metingen. Medewerkers die daarvoor in aanmerking komen (de risicogroep) worden door de bedrijfsarts uitgenodigd om het bloed te laten testen op

lood. Meestal liggen de lood-bloed-waardes laag. Bij sommigen liggen de waardes wat hoger.

Samen met de bedrijfsarts wordt dan overlegd of hiervoor een reden te vinden is, bv. door wat minder goed gebruik te hebben gemaakt van de persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals bij schoonmaken van de tochtkast. Tot slot nog een anekdote.

In het verleden (ten tijde van de beeldbuizenfabriek) is bij een medewerker een forse verhoging geconstateerd van het loodgehalte in het bloed. Dat leek in eerste instantie niet zo verwonderlijk omdat deze medewerker behoorde tot de categorie "nait soezen moar doun". Na een gesprek met betrokkene hield hij zich vervolgens netjes aan de voorschriften, maar de lood-bloed-waardes bleven erg hoog. Uiteindelijk bleek dat deze medewerker thuis nog een loden waterleiding had...